

væv og celler, idet den ikke inden for den fastsatte frist har vedtaget de nødvendige love og administrative bestemmelser til gennemførelse af direktivet.

- 2) Den Italienske Republik betaler sagens omkostninger.

**Domstolens kendelse (Sjette Afdeling) af 23. november 2009 —
Lagoudakis m.fl. mod Kéntro Anoiktis Prostasias Hlikiomenon
Dimou Rethymnis m.fl.**

(Forenede sager C-162/08 — C-164/08)

»Procesreglementets artikel 104, stk. 3, første afsnit — socialpolitik — direktiv 1999/70/EF — § 5 og § 8 i rammeaftalen vedrørende tidsbegrænset ansættelse — tidsbegrænsede ansættelseskontrakter i den offentlige sektor — første eller eneste kontrakt — flere på hinanden følgende kontrakter — retsregler med tilsvarende virkning — sænkning af det generelle niveau for beskyttelse af arbejdstagerne — foranstaltninger med henblik på at forhindre misbrug — sanktioner — absolut forbud mod at konvertere tidsbegrænsede ansættelseskontrakter til tidsubegrænsede inden for den offentlige sektor — konsekvenser af en ukorrekt gennemførelse af direktivet — direktivkonform fortolkning«

1. *Socialpolitik — rammeaftalen vedrørende tidsbegrænset ansættelse, der er indgået af EFS, UNICE og CEEP — direktiv 1999/70 — foranstaltninger, der har til formål at forhindre misbrug ved anvendelse af flere på hinanden følgende tidsbegrænsede ansættelseskontrakter [Rådets direktiv 1999/70, bilag, § 5, stk. 1, litra a) og § 8, stk. 3] (jf. præmis 11, konkl. 1 og 2)*
2. *Socialpolitik — rammeaftalen vedrørende tidsbegrænset ansættelse, der er indgået af EFS, UNICE og CEEP — direktiv 1999/70 — forbud mod forringelse af det generelle niveau for arbejdstagerbeskyttelse på det område, som er dækket af aftalen (Rådets direktiv 1999/70, bilag, § 5, stk. 1, og § 8, stk. 3) (jf. præmis 11, konkl. 3-5)*

3. *Socialpolitik — rammeaftalen vedrørende tidsbegrænset ansættelse, der er indgået af EFS, UNICE og CEEP — direktiv 1999/70 — foranstaltninger, der har til formål at forhindre misbrug ved anvendelse af flere på hinanden følgende tidsbegrænsede ansættelseskontrakter (Rådets direktiv 1999/70, bilag, § 5, stk. 1, og § 8, stk. 3) (jf. præmis 11, konkl. 6-8)*

Angående

Anmodning om præjudiciel afgørelse — Monomeles Protodikio Rethymnis — fortolkning af § 5 og § 8, stk. 1 og 3, i bilaget til Rådets direktiv 1999/70/EF af 28. juni 1999 om rammeaftalen vedrørende tidsbegrænset ansættelse, der er indgået af EFS, UNICE og CEEP (EFT L 175, s. 43) — forbud mod at vedtage national retsforskrift til angivelig gennemførelse af et direktiv, når der allerede findes nationale retsregler med tilsvarende virkning, jf. direktivets § 5, stk. 1, og de nye retsregler sænker niveauet for beskyttelse af arbejdstagere med tidsbegrænset ansættelse.

Konklusion

- 1) § 5, stk. 1, i rammeaftalen vedrørende tidsbegrænset ansættelse, der blev indgået af EFS, UNICE og CEEP den 18. marts 1999, og som er vedføjet som bilag til Rådets direktiv 1999/70/EF af 28. juni 1999 om rammeaftalen vedrørende tidsbegrænset ansættelse, der er indgået af EFS, UNICE og CEEP, skal fortolkes således, at bestemmelsen ikke er til hinder for, at en medlemsstat vedtager nationale forskrifter — såsom præsidentdekret nr. 164/2004 om bestemmelser vedrørende arbejdstagere, der ansættes på grundlag af tidsbegrænsede kontrakter i den offentlige sektor — hvori der med henblik på særligt at gennemføre direktiv 1999/70 inden for den offentlige sektor iværksættes de foranstaltninger til forhindring af misbrug af flere på hinanden følgende tidsbegrænsede ansættelses- eller arbejdskontrakter, som er angivet i rammeaftalens § 5, stk. 1, litra a)-c), når der allerede findes »tilsvarende retsregler« i bestemmelsens forstand i national ret — hvilket det tilkommer den forelæggende ret at fastslå — såsom artikel 8, stk. 3, i lov nr. 2112/1920 vedrørende obligatorisk ophævelse af ansættelseskontrakten for ansatte inden for den private sektor, dog forudsat at disse forskrifter dels ikke forringer den effektive virkning af den forebyggende foranstaltning mod misbrug hidrørende fra anvendelsen af flere på hinanden følgende tidsbegrænsede ansættelseskontrakter eller arbejdskontrakter, således som denne virkning fremgår af den tilsvarende retsregel, dels overholder fællesskabsretten og navnlig aftalens § 8, stk. 3.

- 2) § 5, stk. 1, litra a), i rammeaftalen vedrørende tidsbegrænset ansættelse skal fortolkes således, at den er til hinder for, at nationale bestemmelser som de i hovedsagerne omhandlede anvendes af myndighederne i den berørte medlemsstat på en sådan måde, at fornyelsen af flere på hinanden følgende tidsbegrænsede ansættelseskontrakter inden for den offentlige sektor anses for at være berettiget på grundlag af »objektive omstændigheder« i bestemmelsens forstand, med den ene begrundelse, at disse kontrakter er støttet på lovregler, der tillader fornyelsen af sådanne kontrakter for at dække visse midlertidige behov, selv om de nævnte behov i virkeligheden er faste og varige. Denne bestemmelse finder derimod ikke anvendelse på indgåelsen af en første eller eneste tidsbegrænset ansættelseskontrakt eller ansættelsesforhold.

- 3) § 8, stk. 3, i rammeaftalen vedrørende tidsbegrænset ansættelse skal fortolkes således, at den »sænkning af niveauet«, der er omhandlet i denne bestemmelse, skal vurderes i forhold til det generelle beskyttelsesniveau, der var gældende i den berørte medlemsstat, såvel for arbejdstagere, der har indgået flere på hinanden følgende tidsbegrænsede ansættelseskontrakter, som for arbejdstagere, der har indgået deres første eller eneste tidsbegrænsede ansættelseskontrakt.

- 4) § 8, stk. 3, i rammeaftalen vedrørende tidsbegrænset ansættelse skal fortolkes således, at den ikke er til hinder for nationale bestemmelser, såsom præsidentdekret nr. 164/2004, der til forskel fra en allerede gældende bestemmelse i national ret, såsom artikel 8, stk. 3, i lov nr. 2112/1920, dels ikke længere bestemmer, at flere på hinanden følgende ansættelseskontrakter inden for den offentlige sektor skal omkvalificeres til tidsbegrænsede kontrakter, når der har været tale om misbrug heraf, eller undergiver en sådan omkvalificering visse kumulative og restriktive betingelser, dels udelukker arbejdstagere, der har indgået deres første eller eneste tidsbegrænsede ansættelseskontrakt, fra at nyde godt af de beskyttelsesforanstaltninger, der indføres ved dekret, når sådanne ændringer — hvilket det tilkommer den forelæggende ret at efterprøve — vedrører en begrænset kategori af arbejdstagere, der har indgået en tidsbegrænset ansættelseskontrakt, eller kompenseres ved vedtagelsen af foranstaltninger til forhindring af misbrug hidrørende fra anvendelsen af flere på hinanden følgende tidsbegrænsede ansættelseskontrakter som omhandlet i rammeaftalens § 5, stk. 1.

- 5) Gennemførelsen af rammeaftalen ved nationale bestemmelser, såsom præsidentdekret nr. 164/2004, må imidlertid ikke medføre en nedsættelse af den beskyttelse, der tidligere gjaldt efter den nationale retsorden for arbejdstagere i tidsbegrænsede ansættelsesforhold, til et niveau, der er lavere end det, der er fastlagt ved rammeaftalens minimumsbeskyttelsesbestemmelser. Navnlig kræver overholdelsen af rammeaftalens § 5, stk. 1, at de nationale bestemmelser

for så vidt angår misbrug hidrørende fra anvendelsen af flere på hinanden følgende tidsbegrænsede ansættelseskontrakter indeholder effektive og bindende foranstaltninger til forhindring af et sådant misbrug og sanktioner, der er tilstrækkeligt effektive og afskrækkende, således at det sikres, at disse præventive foranstaltninger har fuld gennemslagskraft. Det påhviler herefter den forelæggende ret at efterprøve, at disse betingelser er opfyldt.

- 6) Under omstændigheder som de i hovedsagerne foreliggende skal rammeaftalen vedrørende tidsbegrænset ansættelse fortolkes således, at når den omhandlede medlemsstats nationale ret indeholder andre effektive foranstaltninger for denne sektor, hvorved misbrug af flere på hinanden følgende tidsbegrænsede ansættelseskontrakter forhindres og eventuelt sanktioneres som omhandlet i aftalens § 5, stk. 1, er den ikke til hinder for anvendelsen af en bestemmelse i national ret, hvorefter der alene inden for den offentlige sektor gælder et absolut forbud mod at ændre flere på hinanden følgende tidsbegrænsede ansættelseskontrakter, der — idet de har haft til formål at dække arbejdsgiverens faste og varige behov — skal anses for at udgøre misbrug, til én tidsbegrænset kontrakt. Det påhviler imidlertid den forelæggende ret at bedømme, i hvilket omfang anvendelsesbetingelserne for og den effektive gennemførelse af de relevante bestemmelser i national ret udgør en passende foranstaltning til at forhindre, og i givet fald sanktionere, den offentlige forvaltnings misbrug af flere på hinanden følgende tidsbegrænsede kontrakter eller ansættelsesforhold.

- 7) Da rammeaftalens § 5, stk. 1, ikke finder anvendelse på arbejdstagere, der har indgået deres første eller eneste tidsbegrænsede ansættelseskontrakt, pålægger bestemmelsen derimod ikke medlemsstaterne at indføre sanktioner, når en sådan kontrakt i realiteten dækker arbejdsgiverens faste og varige behov.

- 8) Det påhviler den forelæggende ret i videst muligt omfang at anlægge en fortolkning af de relevante bestemmelser i national ret, der er i overensstemmelse med § 5, stk. 1, og § 8, stk. 3, i rammeaftalen vedrørende tidsbegrænset ansættelse, og i den forbindelse at afgøre, om en »tilsvarende retsregel« i førstnævnte bestemmelses forstand, såsom artikel 8, stk. 3, i lov nr. 2112/1920, skal anvendes i tvisterne i hovedsagerne i stedet for visse andre bestemmelser i national ret.